

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 434

гр. Варна, 08.10.2021 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ в закрито заседание на осми октомври, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Милен П. Славов

Членове: Петя Ив. Петрова
Мария Кр. Маринова

като разгледа докладваното от Милен П. Славов Въззивно гражданско дело № 20213000500475 по описа за 2021 година

намира следното:

Производството е образувано по подадена въззивна жалба от Д. С. Р. и СТ. КР. Р., и двамата представлявани от адв. Н. Д. от АК-София, насочена срещу решение № 260070/20.05.2021г., постановено по т.д. № 333 по описа за 2018г. на Окръжен съд - Добрич, с което са отхвърлени предявените от всеки от тях искове против Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“, гр. София, подпомагано в процеса от третото лице-помагач „Лев Инс“ АД, ЕИК 121130788, гр. София, за заплащане на суми от по 200 000 лв. като обезщетения за неимуществени вреди, причинени им от смъртта на тяхната дъщеря Г.С.Р., вследствие на ПТП на 20.10.13г. на територията на окръг Малацки, Словакия, ведно със законните лихви върху претендираните обезщетения от датата на смъртта на пострадалото лице до окончателното изплащане на главниците, и същите са осъдени да заплатят на ответника направените по делото разноски. Счита се, че решението е неправилно поради противоречие с материалния закон и поради необоснованост, както и постановено в нарушение на процесуалните правила. Претендира се неговата отмяна и уважаване на предявените искове. Споделя се извода на първоинстанционния съд, че приложимото материално право е това на Словашката република, което произтича от нормата на чл. 4 от Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли

2007 година относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II), тъй като вредата е настъпила на територията на Словакия на 20.10.13г. Въпреки това обаче се поддържа, че на осн. чл. 16 от цитирания регламент, който допуска прилагането на правните норми на държавата на съда, разглеждащ спора, когато са налице особени повелителни норми, българският съд неправилно е приложил нормите за погасителната давност по § 106, ал. 1 и 2 от ГК на Словакия вместо особена повелителна норма на чл. 197 от КЗ /отм./ на Република България. Използвайки дефиницията на понятието „особена повелителна норма“, дадено в чл. 9 на Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 година относно приложимото право към договорни задължения (Рим I), въззивниците обосновават тезата си, че нормата на чл. 197 от КЗ /отм./ има характеристиките именно на такава норма на нашия вътрешен правен ред. В тази връзка се цитира Решение на СЕС по дело C-149/18, което сочи, че характера на една норма като особена повелителна и то в областта на погасителната давност, следва да се установи въз основа на подробен анализ на текста, на общата структура, целите и контекста на приемането на тази разпоредба, което да обоснове извода, че тя има такова значение в националния правен ред, че може да се приеме изключение от приложимото право, определено съгласно чл. 4 от Регламента Рим II. В тази връзка се излага, че установената 5-годишна погасителна давност с нормата на чл. 197 от КЗ /отм./ е възприета изцяло и в нормата на чл. 378 от действащия КЗ, а двете са идентични на общата погасителна давност в българското материално право, установена в чл. 110 от ЗЗД още с приемането му през 1950 г. Тези норми не са били изменяни или редактирани именно поради същественото си значение за националната правна система, а така също и за социалния и икономически ред в страната. Данни за тези аспекти на необходимия, но ненаправен от първоинстанционния съд анализ на материално-правната норма от българското законодателство, се съдържали в стенограмите от пленарните заседания на НС, на които са били обсъдени, приети и гласувани КЗ /в сила до 01.01.16г./, КЗ /в сила от 01.01.16г./, както и стенографския дневник от заседанието на Първото Народно събрание от 03.11.1950г., на което е бил обсъден законопроектът на действащия ЗЗД. Поради това се отправя искане за тяхното приемане като доказателства по делото от въззивния съд, който да извърши необходимия анализ и да приложи нормата

на чл. 197 от КЗ /отм./ по настоящия казус като особена повелителна норма.

Отделно от горното се поддържа, че в настоящия случай е налице очевидно по-тясна връзка, доколкото ищите са граждани и имат постоянно местопребиваване в Република България, където е седалището и на ответника, който е българско сдружение с нестопанска цел и Компенсационен орган. Поради това и съобразно Римската конвенция по настоящото дело макар и приложимо материалното право на Словашката република, следва да се осигури прилагането на повелителните норми на правото на съда, разрешаващ казуса. Противното становище води до накърняване на принципа на справедливостта, тъй като неоснователно ще лиши ищите от правото им на обезвреда от непоправимата загуба на дъщеря им. Изложени са и подробни съображения относно характера и интензивността на претърпените и продължаващите вреди на ищите от смъртта на детето им, поради което съобразявайки всички критерии при определяне размера на дължимото им обезщетение, се претендира отмяна на обжалваното решение и уважаване на предявените в 5-годишния давностен срок искове, ведно с присъждане на разноските по делото и адвокатско възнаграждение на осн. чл. 38, ал. 2 от ЗАдв..

В предвидения срок е депозиран отговор на въззивната жалба от насрещната страна Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“, гр. София, представлявано от адв. М.К. от адвокатско дружество „Антоанета Димоларова, Розалина Градинарова и съдружници“, гр. София, с който същата е оспорена като неоснователна. Сочи се, че възражението за наличието на особена повелителна норма от българското право, касаеща погасителната давност за предявените вземания, е направено за първи път във въззивната жалба, поради което е несвоевременно, а освен това и неоснователно. Посочено е, че в Регламент „Рим II“ не е посочено конкретното съдържание на понятието „особени повелителни норми“, предвидено в неговия чл. 16. От трайната практика на ВКС по приложението на ЗМТА се извлича съдържанието на това понятие, което съответства на дефиницията на съответната аналогична норма в Регламент „Рим I“ – особените повелителни норми са тези, които образуват основата на правопорядъка в Република България, т.е. онези императивни правни норми от публичен характер, които са установени в Конституцията и

формират основите на правовия ред в държавата. Касае се за т. нар. „сврхповелителни“ норми, които представляват „гръбнака“ на правопорядъка в държавата. Счита се, че в настоящия случай чл. 106, ал. 1 и ал. 2 от ГК на приложимото словашко право не противоречи на такива „сврхповелителни“ правни норми от правопорядъка на българското право. Налице е идентичност на уредбата относно наличието на давностни срокове за упражняване на правото на обезщетение за неимуществени вреди по съдебен ред, но е налице различие единствено в периода на давностния срок. В тази връзка се акцентира на това, че в чл. 15, б. „з“ от Регламент „Рим II“ е прието, че в рамките на обхвата на приложимото право се включват и способите за погасяване на задълженията, правилата за погасителната давност и прекратяването на права, вкл. правилата относно началото, прекъсването и спирането на срока на погасителната давност или прекратяване на права. Поради това се поддържа, че погасителната давност е обхваната от приложимото право и същото следва да се съобрази от правоприлагащия го съд. Споделя се, че нормата на чл. 197 КЗ /отм./ е повелителна, но не е част от „особените повелителни норми“.

Възражението на осн. чл. 4, ал. 3 от Регламент „Рим II“ /което се твърди, че също е предявено за първи път едва с въззивната жалба/ също се счита за неоснователно. Сочи се, че за да е налице изключението, че приложимо право към извъндоговорни задължения, възникнали от непозволено увреждане, е правото на държавата по местонастъпването на вредата, е необходимо, от обстоятелствата по делото да се изведе явно потясна връзка с друга държава, в частност на предходно отношение между страните, например договор, който е в тясна връзка с непозволеното увреждане. В случая деликтът е настъпил на територия на Словакия, причинителят на вредата е словашки гражданин с постоянно местожителство в Словакия; за увреждащото МПС липсва сключен застрахователен договор, поради което отговорността за изплащането на обезщетение за неимуществени вреди се поема от словашкия Гаранционен фонд, който е оторизирал словашко застрахователно дружество да обработва увредените лица. Освен това вредите на ищите от това непозволено увреждане следва да се определят като непреки последици от същото, поради което и не могат да обосноват самостоятелно изключение от правилото на чл. 4, ал. 1 от

Регламент „Рим II“. Поради това и процесното произшествие няма по-тясна връзка с Република България, за да се приложи българското материално право. Седалището на ответното по настоящото дело сдружение няма отношение към определянето на приложимото право, тъй като това юридическо лице не е страна по материалното правоотношение между делинквента и увредените лица.

В условията на евентуалност /ако въззивният съд приеме, че исковете не са погасени по давност/ се сочи, че се поддържат всички релевиращи възражения пред първата инстанция – твърдяните от ищците вреди не подлежат на обезщетение по приложимото словашко право, действало към датата на настъпване на процесното ПТП /Решение на СЕС от 24.12.13г. по дело С-22/12г. е неотнормено към настоящия случай като постановено след настъпване на процесния деликт/; на осн. § 45, ал. 1 и § 46, ал. 2 от Закон № 8/2209г. от Сборника със закони за движението по пътищата, вина за настъпването на вредоносния резултат има и водача на автомобила, в който се е движила пострадалата дъщеря на ищците; налице е съпричиняване на вредите от пострадалата, която е пътувала без да е била седнала на предназначенията за това седалка и да е поставила задължителния предпазен колан, което следва да се съобрази чрез намаляване на обезщетенията на осн. § 441 от ГК, вр. § 4, ал. 1, § 8, ал. 1 и § 45, ал. 1, изр. 2 от Закон № 8/2209г. от Сборника със закони за движението по пътищата. Поради това и на осн. чл. 266, ал. 3 от ГПК се поддържат пред настоящата инстанция всички доказателствени искания, които са били и прецизирани с молба на ответника с вх. № 262228/20.04.21г., подадена пред първата инстанция. Освен това се поддържа и възражението за недължимост на лихва за забава върху обезщетенията, считано от датата на ПТП, тъй като до ответника не е била предявявана извънсъдебна претенция. Освен това ответникът в качеството му на Компенсационен орган не дължи лихва и на осн. чл. 285, ал. 2 от КЗ /отм./. Поради изложеното се претендира потвърждаване на първоинстанционното решение и присъждане на разноските по делото, възлизащи на 13 272 лв. с ДДС съгласно представена с отговора фактура от 11.08.21г., представляващи заплатено адвокатско възнаграждение, като отговора на въззивната жалба да се счита и за списък по чл. 80 от ГПК.

Отговор на въззивната жалба не е подаден от третото лице-помагач на

ответника – ЗК „Лев Инс“ АД, гр. София.

Въззивната жалба е подадена в съответния процесуален срок за това, от страни с правен интерес от обжалването на съответните части от обжалваем първоинстанционен съдебен акт. Налице са доказателства за надлежна представителна власт за процесуалния представител, подал жалбата. Поради това същата се явява допустима и следва да бъде внесена за разглеждане в открито с.з.

Доказателственото искане на въззивника за приемане като доказателства на представените с въззивната жалба стенограми от пленарните заседания на НС, на които са били обсъдени, приети и гласувани КЗ /в сила до 01.01.16г./, КЗ /в сила от 01.01.16г./, както и стенографския дневник от заседанието на Първото Народно събрание от 03.11.1950г., на което е бил обсъден законопроекта на действащия ЗЗД, следва да се уважи – същото е допустимо и относимо, тъй като същите са ангажирани във връзка със спора по тълкуване на материалното право, което съдът следва да приложи.

За да се произнесе по доказателствените искания на въззиваемата страна, настоящият съд съобрази следното: видно от цитираната в отговора на въззивната жалба молба вх. № 262228/20.04.21г., подадена от ответника пред първата инстанция /т. II, л. 518-519/, че със същата е направено изявление, че страната е запозната с информацията от Окръжен съд-Малацки, Словакия и не възразява същата да се приобщи по делото. Поради това страната е посочила, че тъй като са налице достатъчно документи от наказателното производство, водено в Словакия, са отправени искания за назначаването на автотехническа експертиза и на съдебномедицинска експертизи с подробно поставени задачи, които имат за цел да установят основателността на възражението за съпричиняване на вредите от пострадалата дъщеря на ищците. Пред първата инстанция са били представени Удостоверение за преглед на починало лице и статистическо обявяване на смърт, Протокол за ПТП, изготвен от отдел КАТ, гр. Малацки на 20.10.13г. в 12:33 ч., Протокол от огледа на мястото на ПТП, извършен от служител на Управление КАТ на Окръжна полиция гр. Малацки на 20.10.13г. в 2:27 ч., Постановление за повдигане на обвинение срещу лицето М.Й. по дело на ОДП, Малацки, Управление на криминалната полиция, Отдел „Обща Криминалистика“,

Обвинителен акт срещу обвиняемия М.Й. на Районна прокуратура Малацки от 21.06.18г. и Наказателна заповед на Районен съд Малацки по дело с референтен № ЗТ/61/2018г. срещу М.Й., влязла в сила за изпълнение на 19.10.18г. с произнасяне за вина и наказание за настъпилото ПТП и на 09.01.19г. - с произнасяне за компенсиране на щетата. Ответникът не е отправил искания за събиране на други писмени доказателства извън така представените от страните и изискани от словашкия съд, които са били приобщени към доказателствения материал от първоинстанционния съд по настоящото дело. Последните обаче не съдържат необходимата информация, въз основа на която да бъдат проведени поисканите от ответника с молбата му от 20.04.21г. и подновени като искания пред настоящата инстанция съдебни експертизи с поставените задачи. Поради това и отказът на първоинстанционния съд да ги назначи, не съставлява процесуално нарушение и не е налице хипотезата на чл. 266, ал. 3 от ГПК. Отделно от това, поради липсата на достатъчно доказателствен материал, който носещата доказателствената тежест страна да е ангажирала, поисканите две експертизи не следва да се назначават и от въззивния съд.

Воден от горното, съдът

ОПРЕДЕЛИ:

ПРИЕМА И ПРИЛАГА като доказателства по делото представените с въззивната жалба на Д. С. Р. и СТ. КР. Р. стенограми от пленарните заседания на НС, на които са били обсъдени, приети и гласувани КЗ /в сила до 01.01.16г./, КЗ /в сила от 01.01.16г./, както и стенографския дневник от заседанието на Първото Народно събрание от 03.11.1950г., на което е бил обсъден законопроектът на действащия ЗЗД.

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането на Сдружение „Национално бюро на българските автомобилни застрахователи“, гр. София за назначаване на автотехническа експертиза и на съдебномедицинска експертиза с подробно посочени задачи в молба вх. № 262228/20.04.21г., подадена пред първоинстанционния съд /т. II, л. 517-519/.

НАСРОЧВА делото в открито с.з. на **01.12.21г. от 9:45 ч.**, за която дата и час главните страни и третото лице-помагач да се призоват чрез

процесуалните им представители.

*С оглед противоепидемичните мерки призоваването да стане **по телефона**, а настоящото определение да се изпрати на страните за сведение на посочени от процесуалните и м представители **електронни адреси** чрез електронна поща.*

Определението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____